ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

ΠΕΡΓΟΖΕΛΙ, Ο ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΤΗΣ ΩΔΗΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Ἡ δραματικὴ ἱστορία ἑνὸς καλλιτέχνου. Ὁ ἰδανικὸς ἔρωτάς του γιὰ τὴν ὡραία Μαρία Σπινέλι. «Σύζυγός μου ὁ... Χριστός!...» Μιὰ τελετὴ ποὺ καταλήγει σὲ δάκρυα. «Μὰ δὲν μὲ ἀγαπᾶ λοιπόν;...» Ἕνας θλιβερὸς ἐπισκέπτης. Ἡ σύνθεσι τῆς Ἀγάπης καὶ τοῦ Πόνου. Ἡ περίφημη Φλωρεντινὴ εἰκόνα. Πῶς ὁ Περγοζέλι συνέθεσε τὸ «Στάμπατ Μάτερ...» κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Οἱ ἀναγνῶσται μας θὰ ἔχουν βέβαια ἀκούσει νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὴν περίφημη ὠδὴ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, «STABAT MATER DOLOROSA....» ποὺ ψάλλεται τὴ βραδυὰ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς. Ἡ ὠδὴ αὐτή, ποὺ εἶνε τὸ ἀριστούργημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἐδόξασε τὸ συνθέτη της, τὸν ἔξοχο Ἰταλὸ μουσουργὸ Περγοζέλι, ποὺ ἔζησε στὸν 18ο αἰῶνα.

Λίγοι ὅμως θὰ ξέρουν πῶς καὶ ὑπὸ ποιὲς συνθῆκες ὁ Περγοζέλι ἐμπνεύστηκε καὶ συνέθεσε τὴν ἀριστουργηματικὴ αὐτὴ ὠδή του, μέσα στὴν ὁποία εἶνε χυμένος ὁλόκληρος καὶ ὁλοζώντανος ὁ ἀνθρώπινος Πόνος, σὲ θεϊκὲς πραγματικὰ ἁρμονίες. Ἡ ὠδὴ αὐτὴ σχετίζεται στενὰ μ' ἕνα δράμα τῆς ζωῆς τοῦ Περγοζέλι, καὶ ὁ πόνος ποὺ εἶνε χυμένος σ' αὐτὴν εἶνε ὁ ἴδιος ὁ πόνος, ποὺ ὁ ἄτυχος συνθέτης αἰσθάνθηκε στὴν ψυχή του.

Τὸ δράμα αὐτὸ τῆς ζωῆς τοῦ Ἰταλοῦ μουσουργοῦ θὰ σᾶς διηγηθοῦμε σήμερα.

* * *

Ὁ Ἰωάννης Περγοζέλι κατήγετο ἀπὸ τὴ Ρώμη καὶ ἐκεῖ ἄρχισε τὸ καλλιτεχνικό του στάδιο. Σὲ ἡλικία τριάντα ἐτῶν εἶχε συνθέσει κιόλας μιὰ σειρὰ μουσικῶν ἔργων, τίποτε ὅμως σπουδαῖο δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ δημιουργήσῃ ἀκόμη. Ἡ τρελλὴ νεανικὴ ζωή του δὲν τὸν ἄφινε νὰ ἐργασθῆ μὲ ἐπιμέλεια. Ἔδειχνε ὅμως πὼς εἶχε ταλέντο καὶ πὼς ἦταν πλασμένος γιὰ μεγαλείτερα πράγματα.

Τότε, μιὰ μέρα, τοῦ συνέβη νὰ γνωρίσῃ μιὰ ὡραιοτάτη κόρη τῆς Ρώμης, ποὺ κατήγετο ἀπὸ τὴν παλιὰ καὶ ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια τῶν Σπινέλι. Ἡ κόρη λεγότανε Μαρία καὶ ἦταν πραγματικὰ μιὰ ἀπὸ τὶς σπάνιες ἐκεῖνες γυναῖκες ποὺ μποροῦν νὰ ἐμπνεύσουν ἕνα γνήσιο καλλιτέχνη. Ὁ Περγοζέλι αἰσθάνθηκε ἀμέσως γι' αὐτὴν ἕνα μεγάλο αἴσθημα.

Στὴν ἀρχὴ κράτησε μυστικὸ τὸν ἔρωτά του, γιατὶ καταλάβαινε κι' ὁ ἴδιος ὅτι ἡ ἀπόστασις μεταξύ τους ἦταν πάρα πολὺ μεγάλη. Ἡ Μαρία ἦταν μιὰ διακεκριμένη ἀρχοντοποῦλα, ἐνῶ ἐκεῖνος δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἕνα ταπεινὸ παιδὶ τοῦ λαοῦ.

Μὰ ἕνα αἴσθημα σὰν τὸ δικό του δὲν μποροῦσε νὰ μείνῃ γιὰ πάντα μυστικό. Γι' αὐτὸ ὁ Περγοζέλι, μὴ μπορῶντας πειὰ ν' ἀνθέξῃ στὸ μαρτύριό του, ἀπεφάσισε νὰ μιλήσῃ στὴν ἀγαπημένη του καὶ νὰ τῆς ἐκμυστηρευθῆ τὸν ἔρωτά του. Τῆς μίλησε πράγματι μιὰ Κυριακή, τὴν ὥρα ποὺ ἐκείνη ἔφευγε μόνη ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Φαντάζεσθε δὲ ποιὰ ἦταν ἡ εὐτυχία του, ὅταν εἶδε ὅτι καὶ ἡ ὡραία Μαρία Σπινέλι ἀνταποκρινόταν στὸ αἴσθημά του!

Ἀπὸ τὴν εὐτυχισμένη ἐκείνη μέρα ὁ Περγοζέλι ἄρχισε νὰ συναντᾶ τακτικὰ τὴν ἀγαπημένη του, πε νοῦσαν δὲ ὧρες ὁλόκληρες ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο, βυθισμένοι στὴν ἔκστασι ποὺ χαρίζει ἡ μεγάλη ἀγάπη, καὶ πλάθοντας ὡραῖα ὄνειρα γιὰ τὸ μέλλον. Τὰ ὄνειρα αὐτὰ ὁ Περγοζέλι, ὅταν ἄφηνε στὸ τέλος τὴν ὡραία του καὶ γύριζε στὸ σπίτι του πλημμυρισμένος ἀπὸ χαρά, τὰ ζωντάνευε μὲ ὑπέροχες συνθέσεις. Ἦταν τότε ἡ ἐποχὴ τῆς μεγαλειτέρας του δημιουργικότητος.

Ἔξαφνα ὅμως κάτι τὸ ἀπροσδόκητο ἦρθε νὰ διακόψῃ τὴν εὐτυχία του. Ἡ Μαρία εἶχε τρεῖς ἀδελφοὺς καὶ οἱ ἀδελφοί της μιὰ μέρα πληροφορήθηκαν τὸν ἔρωτα τῆς ὡραίας κόρης μὲ τὸ συνθέτη. Αὐτὸ τοὺς ἔκανε ἔξω φρενῶν. Ἀμέσως πῆραν ἰδιαιτέρως τὴν ἀδελφή τους καὶ τῆς μίλησαν αὐστηρά, δίνοντάς της νὰ καταλάβῃ ὅτι δὲν ἦσαν καθόλου διατεθειμένοι νὰ τὴν δώσουν σύζυγο σ' ἕναν ταπεινὸ καλλιτέχνη, ἀνάξιο τῆς ἀριστοκρατικῆς της καταγωγῆς.

— Σοῦ ἀφήνουμε τρεῖς μέρες νὰ σκεφθῆς, τῆς εἶπαν στὸ τέλος. Ἡ Ρώμη ἔχει ἀρκετοὺς καλοὺς νέους ἀπὸ ἀριστοκρατικὲς οἰκογένειες σὰν τὴ δική μας. Διάλεξε λοιπὸν μόνη σου ὅποιον ἀπ' ὅλους αὐτοὺς θέλεις. Σκέψου καλὰ κι' ἀποφάσισε! Ξέρε το ὅμως καλὰ ὅτι, ἂν δὲν μπορέσῃς νὰ πνίξῃς μέσα σου αὐτὸ τὸ ἀνόητο αἴσθημά σου, τότε θὰ πνίξουμε κ' ἐμεῖς τὴν ἀγάπη ποὺ νοιώθουμε γιὰ σένα καὶ θὰ σὲ μεταχειριστοῦμε ἀλλοιώτικα!... Πρὸς τὸ παρὸν θὰ μείνῃς κλεισμένη στὸ παλιὸ κιόσκι τοῦ κήπου!...

Ἡ ἄτυχη Μαρία τοῦ κάκου ἔκλαψε καὶ παρακάλεσε. Οἱ ἀδελφοί της ἦσαν ἀμεταπειστοι. Τέλος τοὺς εἶπε:

— Θὰ σκεφθῶ...

Σκέφτηκε πολύ, πράγματι, μόνη καὶ κατάκλειστη στὸ παλιὸ κιόσκι. Καί, τὴν τρίτη μερα, ὅταν οἱ ἀδελφοί της τὴ ρώτησαν ποιὸς ἦταν ὁ νέος ποὺ εἶχε διαλέξει γιὰ ἄντρα της, ἀποκρίθηκε ἁπλᾶ:

— Ἐδιάλεξα ἕναν... Εἶνε ὁ Χριστός!... Θὰ γίνω καλόγρηα!... Καὶ ἀναλύθηκε σὲ δάκρυα.

Τὴν ἑπομένη Κυριακή, στὴν ἴδια ἐκκλησία ὅπου ὁ Περγοζέλι διηύθυνε τὸ χορό, ἡ ὡραία Μαρία ντυνόταν τὸ μοναχικὸ σχῆμα. Ὁ συνθέτης φαινόταν ψυχρός. Τίποτε στὴν ἔκφρασί του δὲν φανέρωνε τὴν τρομερὴ τριχυμία τῆς ψυχῆς του. Μόνο τὸ χέρι του, ποὺ κρατοῦσε τὴ μπαγκέτα, ἔτρεμε ἐλαφρά. Αὐτὸ ὅμως δὲν μποροῦσε νὰ τὸ διακρίνῃ ἀπὸ τὴ θέσι της ἡ Μαρία Σπινέλι. Γι' αὐτὸ ἡ ἀταραξία τοῦ συνθέτη τὴν ἐξέπληξε:

— Μὰ δὲν μ' ἀγαπᾶ λοιπόν;... συλλογίστηκε.

Ὅταν ὅμως ἡ ἱεροτελεστία τελείωσε καὶ ὁ Περγοζέλι τράβηξε γιὰ τὸ σπίτι του, μάλις ἔστριψε τὴ γωνία δὲν μπόρεσε πειὰ νὰ κρατηθῆ ἀπὸ τοὺς λυγμοὺς καὶ ξέσπασε σ' ἕνα ἀτελείωτο κλάμα...

Μόνη καὶ κατάκλειστη στὸ παλιὸ κιόσκι...

* * *

Συντριμμένος πειὰ καὶ ἀπελπισμένος, ὁ Περγοζέλι ἔφυγε ἀπὸ τὴ Ρώμη καὶ πῆγε στὴ Νεάπολι. Μὰ οὔτε ἐκεῖ δὲν μπόρεσε νὰ γαληνέψῃ τὸν πόνο του. Ἄρχισε τότε νὰ γυρίζῃ διάφορες πόλεις τῆς Ἰταλίας, ἀποζητῶντας τὴ λήθη, ποὺ δὲν μποροῦσε ποτὲ του νὰ βρῆ. Οὔτε γιὰ ἐργασία, οὔτε γιὰ τίποτε εἶχε διάθεσι πειά. Γύρισε ἔτσι ἄσκοπα ἀρκετά, καὶ στὸ τέλος ξαναγύρισε στὴ Ρώμη. Πόσο σκοτεινή, πόσο ἄχαρη ὅμως τοῦ φαινότανε τώρα ἡ Ἰταλικὴ πρωτεύουσα!...

Δυὸ χρόνια σχεδὸν εἶχαν περάσει ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ ἡ Μαρία εἶχε γίνει μοναχὴ καὶ δέκα μέρες ἀπὸ τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Περγοζέλι στὴ Ρώμη, ὅταν, ἕνα μελαγχολικὸ πρωὶ τοῦ φθινοπώρου, ὁ συνθέτης δέχτηκε ἄξαφνα ἕνα ἀπροσδόκητο ἐπισκέπτη. Ἦταν ἕνας ὥριμος ἄνδρας, αὐστηρὸς στὴν ὄψι, ποὺ φαινότανε γιὰ μεγάλος ἄρχοντας καὶ φοροῦσε πένθος.

— Ὀνομάζομαι Ρενάλδο Σπινέλι, εἶπε μόλις μπῆκε στὸ δωμάτιο τοῦ μουσουργοῦ.

Ὁ Περγοζέλι, ἀκούγοντας τ' ὄνομά του, ἔγινε κατάχλωμος. Δὲν μπόρεσε ν' ἀρθρώσῃ οὔτε λέξι.

— Ἕνα θλιβερὸ καθῆκον μὲ φέρνει σὲ σᾶς, ἐπανέλαβε ὁ ἐπισκέπτης μὲ βραχνὴ φωνή. Χθὲς τὴ νύχτα, ὀργά, ἡ ἀδελφή μου παρέδωσε τὴν παρθενική της ψυχὴ στὸ Θεό...

Ὁ Περγοζέλι κρατήθηκε γιὰ νὰ μὴ σωριαστῆ κάτω.

— Ὁ Θεὸς τὴν λυπήθηκε καὶ τὴν πῆρε γρήγορα κοντά του, ἐπρόσθεσε ὁ ἐπισκέπτης. Ἡ ἀδελφή μου εἶχε ὑποφέρει πολύ. Καὶ τώρα ἔρχομαι νὰ σᾶς παρακαλέσω γιὰ κάτι, ποὺ εἶνε ἡ τελευταία της θέλησις: Νὰ διευθύνετε σεῖς τὴν ὀρχήστρα τῆς κηδείας της...

Ὁ συνθέτης δὲν εἶχε τὴ δύναμι ν' ἀκούσῃ περισσότερα.

— Ἡ θέλησίς της θὰ ἐκτελεσθῆ, κύριε!... ἀπάντησε πνιγόμενος ἀπὸ τοὺς λυγμούς.

Ὁ Ρενάλδο Σπινέλι, ποὺ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς τῆς Μαρίας, χαιρέτησε θλιβερὰ κ' ἔφυγε. Ὁ συνθέτης τότε σκέπασε τὸ πρόσωπο μὲ τὶς παλάμες του κ' ἔμεινε ἔτσι ὧρες πολλές. Ἔπειτα κλείστηκε στὸ δωμάτιό του καὶ πέρασε ὁλόκληρη τὴ νύχτα ἐργαζόμενος. Κατὰ τὰ ξημερώματα εἶχε γεμίσει μὲ νότες πολλὰ χειρόγραφα. Κάθησε τότε ἐμπρὸς στὸ πιάνο του κ' ἄρχισε νὰ παίζῃ τὴ νέα ὠδὴ ποὺ εἶχε συνθέσει ἐκείνη τὴ νύχτα, μὲ τὴν καρδιὰ ματωμένη ἀπὸ τὸν πόνο...

Τὴν ἄλλη μέρα γινότανε ἡ κηδεία τῆς Μαρίας Σπινέλι. Κόσμος ἄπειρος εἶχε μαζευτῆ στὴν ἐκκλησία. Καί, σὲ μιὰ στιγμή, ἕνας ψίθυρος ἁπλώθηκε ἀνάμεσα σ' ὅλο ἐκεῖνο τὸ πλῆθος. Κατάχλωμος σὰν νεκρός, καμπουριασμένος, φοβερὰ καταβεβλημένος, μὲ τὰ μουσικά του χειρόγραφα κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη, μπῆκε στὴν ἐκκλησία καὶ προχώρησε πρὸς τὸ χορὸ ὁ ἄμοιρος συνθέτης.

Σέ λίγο ἡ ἐπικήδεια ὠδὴ εἶχε ἀρχίσει. Ὄρθιος, μὲ τὴ μπαγκέτα στὸ χέρι, διηύθυνε ὁ Περγοζέλι.

Στὴν ἀρχή, τὸ πλῆθος ἀπόρησε. Ἡ ὠδὴ ἦταν

μᾶλλον εὔθυμη, γοργή, σφριγηλή. Ἔπειτα ὅμως, σιγά - σιγά, ἄρχισε νὰ γίνεται σπασμωδική, ἀληθινὰ τραγική. Ὁ πόνος, ὁ μεγάλος, ὁ ἀπέραντος πόνος, ἄρχισε νὰ ξεχύνεται μέσα ἀπὸ μιὰ ἀριστουργηματικὴ σύνθεσι...

Δάκρυα εἶχαν ἀναβλύσει στὰ μάτια ὅλων.

Διηγοῦνται ὅτι, ὅταν ἡ ὠδὴ τελείωσε, ὁ Περγολέζι μάζεψε κ' ἔσχισε τὰ χειρόγραφά του.

— Αὐτὰ τὰ χειρόγραφα γράφηκαν γιὰ νὰ ἐκδηλώσοιν μονάχα τὸ δικό μου πόνο, εἶπε. Δὲν πρέπει νὰ χρησιμεύσοιν στὸ μέλλον γιὰ νὰ ἐκδηλώσοιν καὶ τὸν πόνο ἄλλων...

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ συνθέτης ἔφυγε πάλι, μαζὺ μὲ τὸν πόνο του, ἀπὸ τὴ Ρώμη, κ' ἄρχισε νὰ περιπλανᾶται ἄσκοπα σ' ὅλη τὴν Ἰταλία, μὴ βρίσκοντας πουθενὰ ἡσυχία.

Αὐτὴ ἡ κατάστασις κράτησε ἕνα χρόνο.

Μιὰ μέρα — διηγεῖται ἡ παράδοσις — ὁ Περγολέζι ἔτυχε νὰ πάῃ γιὰ νὰ δῇ μιὰ ἔκθεσι ἔργων ζωγραφικῆς ἑνὸς Φλωρεντινοῦ ζωγράφου. Γύριζε μέσα στὴν αἴθουσα καὶ περιεργαζόταν τοὺς διαφόρους πίνακας, ὅταν ἔξαφνα τὰ μάτια του ἔπεσαν σὲ μιὰ εἰκόνα. Ἡ εἰκόνα αὐτὴ παρίστανε τὴν Παναγία θλιμμένη γιὰ τὸ μαρτυρικὸ θάνατο τοῦ Θεανθρώπου. Κάτω ἀπὸ τὸν πίνακα ὁ ζωγράφος εἶχε βάλει τὶς λέξεις :

«Μαρία, ἡ Μητέρα τοῦ Πόνου».

Ὁ Περγολέζι ἔμεινε ἐκστατικὸς ἐμπρὸς σ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα. Ἡ Παναγία, ποὺ παρίστανε ἡ εἰκόνα, ἔμοιαζε καταπληκτικὰ μὲ τὴν ὡραία Μαρία Σπινέλι. Ἦταν ἡ ἴδια ξανθὴ παρθενικὴ καλλονή, μὲ τὰ ἴδια μεγάλα γαλανὰ μάτια, ποὺ εἶχαν μιὰ τρυφερὴ ἔκφρασι μελαγχολίας καὶ θλίψης. Ἐνόμιζε κανεὶς πὼς ὁ ζωγράφος ποὺ τὴν ἀπεικόνισε, θὰ εἶχε γιὰ πρότυπό του τὴν ἴδια τὴν κόρη, ποὺ ἔμενε ὁλοζώντανη στὴ μνήμη τοῦ συνθέτη.

Ὁ Περγολέζι τότε — ὅπως ἐξακολουθεῖ νὰ διηγῆται ἡ Ἰταλικὴ παράδοσις — ἀγόρασε τὴν εἰκόνα καὶ τράβηξε ὁλόισια στὸ σπίτι του. Νόμιζε πὼς εἶχε τὴ Μαρία μπροστά του, τὴ Μαρία Σπινέλι, τὴν πολυαγαπημένη του νεκρή.

Καὶ τότε συνέβη ἕνα ἀξιοθαύμαστο πρᾶγμα. Μέσα στὴ μουσικὴ σκέψη τοῦ συνθέτη ἄρχισαν νὰ ζωντανεύουν μελωδίες σπάνιες καὶ ἀσύλληπτες. Ἔννοιωσε τὴ δύναμι καὶ τὴν ὄρεξι νὰ ἐργασθῇ. Κ' ἔρχισε νὰ ἐργάζεται. Τὸν ἐνέπνεε ἡ εἰκόνα ποὺ ἔβλεπε μπροστά του, ἡ ἀνάμνησις τῆς νεκρῆς, ὁ πόνος ποὺ αἰσθανότανε γιὰ τὴ χαμένη ἀγάπη του, γιὰ τὴ χαμένη του εὐτυχία. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο συνέθεσε μέσα σὲ λίγον καιρὸ μιὰ σειρὰ ὡραίων ἔργων. Μὰ τὸ ὡραιότερο ἀπ' ὅλα, τὸ ἀριστούργημά του, εἶνε ἡ ὠδὴ ποὺ ἀναφέραμε στὴν ἀρχή, τὸ «Στάμπαι Μάτερ Ντολορόζα...»

Ὁ Περγολέζι πέθανε δυὸ χρόνια ἀργότερα φθισικός.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ
ΜΙΚΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

— Πῶς δημιουργοῦνται ἡ μόδες !

Ἡ περισσότερες συνήθειες τῆς μόδας, ποὺ τὶς ἀκολουθοῦν τυφλὰ τόσοι καὶ τόσες, εἰσάγονται ἀπὸ ἁπλῆ ἰδιοτροπία ἢ πρὸς ἀπόκρυψη σωματικῶν ἐλαττωμάτων, ὅπως θὰ ἰδοῦμε παρακάτω.

Οἱ ποδήρεις χιτῶνες, π. χ., εἰσήχθησαν ἀπὸ τὸν Κάρολο τὸν 8ο, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀτροφικὲς κνῆμες.

Ὁ Φραγκίσκος ὁ 1ος, ὅταν πληγώθηκε στὸ κεφάλι κατὰ τὴ μάχη τῆς Παβίας, ἔκοψε τὴν κόμη του καὶ τὰ γένεια του, ἀμέσως δὲ ἔσπευσαν νὰ τὸν μιμηθοῦν ὅλοι οἱ Ἄγγλοι καὶ Γάλλοι εὐγενεῖς.

Ὁ Λουδοβίκος ὁ Μέγας, ἐπειδὴ εἶχε στὸ κεφάλι του μεγάλα σπειριά, συνήθιζε νὰ φορῇ μεγάλες καὶ πολυδάπανες φενάκες, πρᾶγμα ποὺ τὸ μιμήθηκαν ὅλοι οἱ αὐλικοί του.

Ἐπὶ πενῆντα ὁλόκληρα χρόνια ἡ ὡραιότερες καὶ χαριέστερες γυναῖκες ἐπουδράριζαν τὶς κόμες των μὲ ἀθλία πούδρα, μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ τὴ μεταχειριζόταν καὶ ὁ δοὺξ Ρισελιέ, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ κρύβῃ ἔτσι τὶς ἄσπρες τρίχες τοῦ κεφαλιοῦ του.

* * *

— Ἡ ὑπηρέτριες τοῦ ἐφημερίου.

Κάποιος Ἄγγλος ἐπίσκοπος, ἐπειδὴ τοῦ κατηγγέλθησαν ὡρισμένα ἔκτροπα, διέταξε τοὺς ἱερεῖς τῆς περιφερείας του νὰ μὴν παίρνουν ὑπηρέτριες κάτω τῶν ἑξῆντα χρονῶν. Ἀλλά, σὲ μιὰ περιοδεία ποὺ ἐπεχείρησε σὲ λίγον καιρό, βρῆκε στὸ σπίτι τοῦ ἐφημερίου ἑνὸς χωριοῦ τρεῖς ροδαλὲς καὶ νεώτατες ὑπηρέτριες, ἀπ' τὶς ὁποῖες ἡ μεγαλείτερη ἦταν μόλις εἴκοσι χρονῶν.

—Τί εἶνε αὐτὰ ποὺ βλέπω, ἐφημέριε ; φώναξε ὁ ἐπίσκοπος γεμᾶτος ἀγανάκτησι. Δὲν ἔλαβες τὴν ἀπαγορευτικὴ ἐγκύκλιό μου ;

— Μάλιστα, Σεβασμώτατε. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν μπόρεσα νὰ βρῶ ὑπηρέτρια ἑξῆντα χρονῶν, σκέφτηκα ὅτι τὸ ἴδιο θὰ ἦταν ἂν ἔπαιρνα τρεῖς μαζύ, ποὺ τὰ χρόνια τους νὰ φτάνουν τὰ ἑξῆντα !

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΩ
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

— Τὸ χισῦμερ τῶν ἡρώων.

Κατὰ τὸ Γαλλογερμανικὸ πόλεμο, κάποιος Γάλλος ἀξιωματικὸς πληγώθηκε σὲ μιὰ μάχη στὸ κεφάλι ἀπὸ μιὰ σφαῖρα μυδραλιοβόλου. Οἱ γιατροὶ ποὺ τὸν ἐξήτασαν εἶδαν μὲ φρίκη ὅτι τὸ τραῦμα του ἦταν τόσο βαθύ, ὥστε φαινόταν ὁ ἐγκέφαλος. Ὁ πληγωμένος ἄκουσε αὐτὴ τὴ λεπτομέρεια καὶ χωρὶς νὰ χάση καθόλου τὴν ψυχραιμία του τοὺς εἶπε :

— Ἂν εἶνε ἔτσι, κάνετέ μου τὴ χάρι, πάρτε λίγον ἀπ' τὸν ἐγκέφαλό μου καὶ στεῖλτε τον στὸ στρατηγό, ὁ ὁποῖος διαρκῶς μοῦ φώναζε ὅτι δὲν... ἔχω μυαλό !...

* * *

— Ποιὸ ἦταν τὸ ἔγκλημά του.

Ἐρώτησαν μιὰ φορὰ κάποιο Γασκῶνο κατάδικο τί ἔγκλημα εἶχε διαπράξει καὶ τὸν κατεδίκασαν σὲ θάνατο.

— Ἀλλοίμονο ! τοὺς ἀποκρίθηκε ὁ ἔξυπνος Γασκῶνος. Ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἄδικη. Μὲ κατεδίκασαν σὲ θάνατο γιατὶ εἶχα τὴν τόλμη νὰ ζωγραφίσω τὸ βασιλέα μου καὶ νὰ δοξάσω τὸ Θεό !..

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ἔννοοῦσε ὅτι εἶχε κατασκευάσει κιβδηλα νομίσματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν τύπο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἔφεραν τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως κ' ἀπ' τὴν ἄλλη εἶχαν τὴν ἐπιγραφή: «Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον» !...

* * *

— Τὸ χαμένο βραχιόλι.

Μιὰ νόστιμη ἀριστοκράτις Παριζιάνα, ἡ κυρία Δὲ Λογκύ, μολονότι παντρεμμένη, εἶχε σχετισθῆ τυχαίως μὲ κάποιο νεαρὸ δημόσιο ὑπάλληλο, τὸν ὁποῖον ἐρωτεύθηκε στὸ τέλος τρελλά. Ἐπειδὴ δὲ ἤθελε νὰ τὸν βλέπῃ καθημερινῶς σχεδόν, ἐσκέφθηκε νὰ τὸν κάμῃ φίλο τοῦ σπιτιοῦ της. Ἀλλὰ ὁ σύζυγός της ἦταν ζηλιάρης καὶ φιλύποπτος. Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ λοιπὸν τὸ σχέδιό της, ἡ κυρία κατέφυγε στὸ ἑξῆς σατανικὸ στρατήγημα :

Ἕνα πρωὶ παρουσιάστηκε στὸν ἄντρα της καὶ τοῦ εἶπε ὅτι τὴν περασμένη βραδυά, βγαίνοντας ἀπ' τὸ θέατρο ἔχασε τὸ πολύτιμο βραχιόλι της.

— Ἐκεῖνο τὸ βραχιόλι μὲ τὰ διαμάντια καὶ τὰ σμαράγδια, ποὺ σοῦ εἶχα χαρίσει πρὸ δύο μηνῶν, τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς σου ; ρώτησε ταραγμένος ὁ σύζυγος.

— Ναί, ἀλλοίμονο ! ἀποκρίθηκε ἐκείνη μὲ ὑποκριτικὴ θλίψη.

— Καὶ λές πὼς τὸ ἔχασες χθὲς τὸ βράδυ ; Μὰ μοῦ φαίνεται πὼς δὲν τὸ φοροῦσες στὸ θέατρο...

— Ὦ ! Τέτοιοι εἶστε σεῖς οἱ ἄντρες ! φώναξε ἡ σύζυγος μὲ λυγμούς. Κυττᾶτε μόνο τί φοροῦν ἡ ξένες γυναῖκες κ' ἀδιαφορεῖτε γιὰ τις δικές σας...

— Καὶ τί θέλεις νὰ κάνουμε τώρα, ἀγάπη μου ;... Τὸ βραχιόλι χάθηκε καὶ τὸ χειρότερο εἶνε πὼς τὰ οἰκονομικά μας τὸν τελευταῖο καιρὸ δὲν μᾶς ἐπιτρέποιν νὰ τὸ ἀντικαταστήσουμε.

— Δὲν θέλω νὰ μοῦ ἀγοράσῃς καινούργιο, ἀπάντησε ἐκείνη, πειραγμένη τάχα. Δὲν θὰ μποροῦσες ὅμως... νὰ... ξέρω κ' ἐγώ... νὰ εἰδοποιήσῃς μὲ τὶς ἐφημερίδες ὅτι προσφέρεις γενναῖα ἀμοιβὴ σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ μᾶς ἐπιστρέψῃ τὸ κόσμημα ;...

Ὁ σύζυγος συγκατένευσε καὶ τὴν ἄλλη μέρα ὅλες ἡ ἐφημερίδες ἐδημοσίευαν τὴν ἀγγελία τοῦ ἀπωλεσθέντος βραχιολιοῦ καὶ τὸ ποσὸν ποὺ προσέφερε ὁ ἀπωλέσας.

Κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ὁ σύζυγος τῆς ἐρωτευμένης κυρίας ἐδέχθηκε σπίτι του τὴν ἐπίσκεψη ἑνὸς ἀγνώστου νέου, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀνέφερε ὅτι εἶχε βρῆ τὸ πολύτιμο κόσμημα καὶ τοῦ τὸ ἐπέστρεφε, χωρὶς ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς ἀμοιβῆς.

Μόλις τὸ ἄκουσε αὐτὸ ὁ σύζυγος, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ χαρούμενος :

— Τὸ βραχιόλι σου, ἀγαπητή μου ! Βρέθηκε τὸ βραχιόλι σου ! Μᾶς τὸ ἔφερε ὁ κύριος !...

Ἡ κυρία, χαρούμενη γιατὶ πέτυχε τὸ κόλπο της, ἔτρεξε στὸ γραφεῖο τοῦ ἀνδρός της. Μόλις ὅμως εἶδε τὸ νέο νὰ βγάζῃ ἀπ' τὴν τσέπη του τὸ κόσμημα, ἔγινε κατάλληλωμη κ' ἄρχισε νὰ τρέμῃ.

Τί εἶχε συμβῆ ;... Ὁ ἀνόητος κ' ἀπερίσκεπτος φίλος της παρουσίασε τὸ χαμένο βραχιόλι μέσα σ' ἕνα βαρύτιμο κουτὶ μὲ τὰ οἰκόσημα τοῦ συζύγου της, ὅπως ἀκριβῶς τοῦ τὸ εἶχε στεῖλει ἐμπιστευτικὰ μὲ τὴν ὑπηρέτριά της ἡ ἴδια τὴν περασμένη μέρα !...

Ὁ σύζυγος κατεπλάγη στὴν ἀρχή, μὰ κατάλαβε ἀμέσως κατόπιν τί εἶχε συμβῆ.

Ἐπέταξε λοιπὸν τὸν νεαρὸ κύριο πῦξ καὶ λὰξ ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι του κ' ἐχώρισε μὲ τὴν ὡραίαν καὶ σφόδρα ἐρωτῦλον σύζυγόν του!...